

مجله‌ی شعرپژوهی (بوستان ادب) دانشگاه شیراز، مقاله‌ی علمی-پژوهشی

سال چهاردهم، شماره‌ی دوم، تابستان ۱۴۰۱، پیاپی ۵۲، صص ۱۶۷-۱۹۶

DOI: 10.22099/JBA.2022.41714.4122

شیوه‌های نوآوری در مناظره‌های شعر نیمایی

فاطمه‌سادات طاهری *

مرضیه همتی **

چکیده

مناظره، اسلوبی بیانی است که پیشینه‌ی آن به ایران پیش از اسلام برمی‌گردد. شاعران هر دوره برای دستیابی به اهدافی که با توجه به ذوق و قریحه‌ی شاعران و جهان‌بینی رایج در آن دوره تغییر یافته، مناظره‌سرایی کرده‌اند. فضای فکری، اجتماعی و سیاسی حاکم بر جامعه‌ی معاصر، تحولات گسترده‌ای در مناظره‌سرایی ایجاد کرده است؛ از این‌رو نگارندگان با رویکرد توصیفی-تحلیلی و پاسخ به این پرسش‌های بنیادی که مناظره‌های نیمایی فارسی با مناظره‌های سنتی چه تفاوت‌هایی دارند و این نوآوری‌ها در چه عواملی ریشه دارد؟ استنتاج می‌کنند: برخلاف مناظره‌های سنتی که همواره از دوطرف حقّ مطلق و باطل مطلق تشکیل شده‌اند و یکی از طرفین قدرتمندانه پیروز می‌شود و طرف مقابل به‌شدت شکست می‌خورد، در مناظره‌های نیمایی اغلب طرفین مناظره به یکدیگر کمک می‌کنند تا هردو به حقیقت نزدیک شوند. شاعران معاصر در قالب و فرمی نو که حاصل آزادی بیان در آفرینش هنری است، فضایی تعاملی ایجاد می‌کنند و در این فضای تعاملی به گفت‌وگوهای دونفره، چندنفره یا خودگویی و حدیث

* استادیار زبان و ادبیات فارسی دانشگاه کاشان taheri@kashanu.ac.ir (نویسنده‌ی مسئول)

** دانشجوی دکتری زبان و ادبیات فارسی دانشگاه کاشان marziehemati@yahoo.com

تاریخ پذیرش مقاله: ۱۴۰۰/۱۱/۲

تاریخ دریافت مقاله: ۱۴۰۰/۶/۲۳